

SKABELON TIL PÆDAGOGISKE LÆREPLANER

Dagtilbud i Nordfyns Kommune

Indledning	3	De pædagogiske læreplaner.....	16
Børnesyn.....	3	Organisering	16
Det nordfynske pædagogiske grundlag	6	Systematik	16
Dannelse og børneperspektiv	6	Program for læringsledelse	17
Leg	7	Bilag: Hvad siger Dagtilbudsloven?	18
Børnefællesskaber	8	De 6 pædagogiske læreplanstemaer	19
Læringsforståelse	9	Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.....	22
Læringsmiljø	10	Bilag: Nordfyns Kommunes Børne og Ungepolitik	23
Forældresamarbejde	11	Vision for Børn og Unge på Nordfyn:	23
Børn i udsatte positioner.....	12	Pejlemærker	24
Sammenhænge.....	13	Bilag: De nordfynske værdier	25
Det åbne dagtilbud		Bilag: Reference til forskningslitteratur	26
Inddragelse af lokalsamfundet	14		

I Nordfyns kommune er det besluttet, at alle dagtilbud skal arbejde ud fra en fælles skabelon for de pædagogiske læreplaner. Der arbejdes med fælles overordnede mål indenfor de seks læreplanstemaer.

Baggrunden for beslutningen er, at der ønskes en fælles forståelse og tilgang til arbejdet med de pædagogiske læreplaner, hvor der anvendes evidensbaserede metoder, og det pædagogiske grundlag kendetegnes ved: "Det ved vi om?" Hvor nyeste viden anvendes til at kvalificere praksis i arbejdet med de pædagogiske læreplaner.

Den pædagogiske læreplan tager afsæt i et bredt læringsbegreb, og skal understøtte personale og ledelse i at skabe gode læringsmiljøer for og sammen med børnene. Det er hensigten, at legen og en legende tilgang til læring, barnets interesser, undring og nysgerrighed samt det pædagogiske personales viden om at fremme læring og udvikling, er udgangspunktet for de læringsprocesser, som barnet indgår i.

Den fælles kommunale skabelon for de pædagogiske læreplaner skal danne ramme for det videre arbejde med læreplanerne i distrikterne, hvor

læringsmål for de enkelte børn fastsættes lokalt ud fra en datainformeret tilgang.

Den pædagogiske læreplan skal først og fremmest være et arbejdsredskab til at sikre og kvalificere praksis, men skal også medvirke til at understøtte evaluering af børnegruppens og det enkelte barns læring og udvikling.

Derudover skal den pædagogiske læreplan understøtte og hjælpe pædagogisk personale til at holde fokus på kerneopgaven, at alle børn og unge udvikler sig og lærer mest muligt i forpligtende fællesskaber.

Kerneopgaven – at alle børn og unge udvikler sig og lærer mest muligt i forpligtende fællesskaber.

Gennem dialogen og samarbejdet skal der arbejdes ud fra et datainformeret grundlag.

Børnesyn

Det fælles børnesyn i Nordfyns Kommune er udarbejdet i samarbejde mellem dagtilbud og skoler, og skal ses som et dynamisk børnesyn, der understøtter den pædagogiske praksis.

"Det enkelte barn har meninger og tanker, der er betydningsfulde.

Barnet har potentiale til at tænke og lysten til at kommunikere med og forstå sin omverden.

Barnet er en selvstændig, medskabende og kompetent aktør i eget liv, der skal udvikle og udfolde sig i fællesskab med andre".

Distrikt Kystskolen er en landsbyordning med et 0 - 16 års perspektiv.

Børnehuse Dalskovreden og Fyrtårnet er distriktets to aktive børnehuse og Børnehuset Sporvognen er midlertidigt lukket ned pga. for få børn i området. De to børnehuse møder børnene, der hvor de er, og vi voksne følger børnenes spor, interesser og ideer til, hvad der interesserer og engagerer dem, med det mål at understøtte deres motivation i egen **udvikling, trivsel, læring og dannelse** mod et godt børneliv, hvor barnet er aktør i eget liv.

Begge børnehuse har til huse i nedlagte folkeskoler har:

- Gymnastiksal med gode muligheder for **bevægelse og fysiske aktiviteter**.
- Naturskønne omgivelser hvor børnenes **undren og nysgerrigheden** bliver udfordret.
- Gode udendørs legeområder, der inviterer børnene ind i **legende fællesskaber**
- Kreative læringsmiljøer, hvor børnene **motiveres** til at skabe forestillinger, de kan udtrykke gennem forskellige aktiviteter
- Pædagogisk omsorg og nærvær, der skaber børnenes **tillid og tro** på egen mestring
- Børnefællesskaber, hvor børnenes **deltagelsemulighed** og **deltagelsesret** skaber læringslighed for alle børn i de to børnehuse.
- Forældreinddragelse **igennem dialog, råd og vejledning i samarbejdet** om at skabe den bedste udvikling, læring, dannelse og trivsel for hvert enkelt barnets **mestringsmuligheder**.

Børnehuse: *Børnehuset Dalskovreden & Børnehuset Fyrtårnet*

De 9 dagplejer har legestuegrupper i de to børnehuse, hvert 14. dag, hvor forældrene henter og bringer deres børn. I legestuerne benytter dagplejerne børnehusenes faciliteter, og børn, der nærmer sig børnehavealderen inviteres ind i børnehusenes **legefællesskaber**.

Alle dagplejer har til huse i naturskønne omgivelser, hvilket de har gode muligheder for at gå på opdagelse i sammen med børnene på enten el-cykler eller el-barnevogne. I dagplejen er der fokus på inklusion gennem pædagogisk **nærvær og omsorg**, samt et særligt fokus på tidlig **sprogindsats** i et tæt samarbejde med distrikts pædagogen, der også har en særlig sprogvejlederuddannelse. I dagplejen arbejdes der med de seks læreplanstemaer, hvor målet er at dagplejerne motiverer og faciliterer børnenes **udvikling, trivsel, læring og dannelse** i et tæt samarbejde med barnets forældre.

Antal dagpleje: 9 dagplejer

Alle dagtilbud i Nordfyns kommune arbejder data og forskningsinformeret i professionelle læringsfællesskaber for at skabe bedst mulige betingelser for alle børns trivsel, læring og udvikling.

Nedenfor beskrives det nordfynske pædagogiske grundlag, bestående af en række fælles centrale elementer, som

er kendetegnende for den forståelse og tilgang, der skal arbejdes med i forhold til børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i kommunen.

Dagtilbuddet skal forholde sig til elementerne og beskrive, hvordan der arbejdes med disse i den pædagogiske praksis.

Dannelse og børneperspektiv

Dannelsesbegrebet indgår som et væsentligt element i barnets udvikling. Dannelse er, at kunne begå sig med andre og mestre eget liv. Fælles historie, værdier, traditioner og vaner bliver en rettesnor for barnet til at kunne orientere sig og handle på en hensynsfuld og kritisk demokratisk måde.

Den pædagogiske praksis i dagtilbuddene skal understøtte udviklingen mod at blive kompetent aktør i eget liv. Det pædagogiske

personale i dagtilbud skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og deltagelse i demokratiske sammenhænge.

Barndommen har værdi i sig selv, og det pædagogiske læringsmiljø tager udgangspunkt i et børneperspektiv, uanset om der er tale om hverdagssituationer, børneinitierede aktiviteter eller voksenplanlagte forløb.

Leg

Legen er grundlæggende for børns sociale støtte og guidning for, at legen udvikler sig og personlige læring og udvikling. Gennem positivt. En anerkendelse af legens betydning legens fremmes barnets nysgerrighed, fantasi, samt en forståelse af, at det er den voksne, som sprog, sociale kompetencer, selvværd og kan bidrage til udvikling af legefællesskaberne, er identitet. Mange børn leger helt af sig selv, mens vigtigt at medtænke i praksis. andre har brug for

Hvordan og hvilke handlinger understøtter legen i jeres praksis:

DISTRIKT KYSTSKOLEN - EN LANDSBYORDNING

En leg er et naturligt læringsmiljø for barnets **udvikling** og afprøvning af sociale færdigheder. Via legen opøver barnet selvkontrol og selvregulering i form af samarbejde, lydhørhed, empati og forhandling i samspillet børn imellem og med anerkendende voksne.

Læring i legefællesskaber set i barnets perspektiv er udvikling af interesser, det aktuelle og lysten, hvilket er de motivationsfaktorer, vi kan anvende i vores planlægning, og derved få åbnet for barnets læringsmuligheder via redskaber, metoder og sammenhænge. Barnets **trivsel** ses ved, at barnet både kan gribe og begribe samt selv danne forståelsen af egen og andres forestillinger.

Leg skal/kan fremme barnets nysgerrighed på oplevelser, hvorigennem barnet kan udvikle/lære kompetencer og færdigheder, især når barnet gentager kendte lege, hvor det får mulige for fordybelse.

Målet for leg er, at der skabes sammenhæng i de sociale fællesskaber, så barnet kan få en helhedsforståelse af sig selv og andre via de lege og aktiviteter det indgår i, dette giver afsæt til barnets **dannelse** i de sociale fællesskaber.

Leg

0- 2 år:

Denne legesituation afspejler legen i dagplejen:

Mine dagplejebørn leger i bryggerset. De har madrasser og puder og en kravletunnel, de bruger hele gulvet. De to drenge skiftes til at kravle gennem tunnelen. Den tredje dreng er **nysgerrig** efter, hvad de to andre drenge laver, og nu vil han også gerne være med. Han kravler gennem tunnelen, men ind i den 'forkerte' ende, og de to andre drenge råber: "nej, nej". Jeg **hjælper/guide** ham om til den ende, hvor de to drenge kravler ind fra. Vi snakker om, at han jo er lidt mindre end de er og lige skal lære legen. Da han kravler ud i den 'rigtige ende', griner han, og de to andre drenge siger: "titte bøh", til ham, da han kommer frem. Det syntes alle drengene er **sjovt**. Jeg hjælper med at rejse madrassen op i deres nye **legefælleskab**. Drengene laver sammen en **ny leg** bag madrassen, hvor de alle tre gemmer sig og råber: "borte kik", bag madrassen og de **griner** højt, og venter nu spændt på, at jeg skal finde dem.

3 – 6 år:

Denne legesituation afspejler legen i børnehaven:

To børn har i weekenden været på besøg hos hinanden, hvor de har set Disney filmen 'Frost'. De vil lege 'Frost' i dukkekrogen, der er indrettet, som et lille hus. De to børn **aftaler**, at den ene af dem skal være Elsa fra filmen, så de finder sammen en blå kjole i udklædningskassen. Barnet har brug for **min hjælp** til at få kjolen på. Det andet barn vil gerne være en hund i legen. Der er ingen hund med i den film, som børnene sammen har set, men det ikke er et problem, for i filmen kan Elsa godt lide dyr, så den **fantasi udvikles** nu i deres fælles leg. Elsa går en tur med sin hund, og når de møder de andre børn, bruger Elsa sin magi, der fryser de andre børn til is. Nogle af børnene har set filmen 'Frost', og de fryser med det samme til is, andre børn bliver forstyrret, fordi de ikke vil være med i legen. De kalder på mig, og beder mig om at stoppe Elsa med 'at fryse dem til is' midt i deres leg. Jeg taler med Elsa og hunden om, hvordan Elsa bruger sin **magi** i filmen. De fortæller, at Elsa kom til at bruge sin magi i et raseri, og at det var lidt farligt for hende, at hun ikke kunne styre magien. Gennem den **fælles viden**, får jeg muligheden for at **guide** dem til ikke at komme ud i lige så store problemer, som Elsas magi fik i filmen. Børnene er **enige** med mig i, at Elsa skal bruge sin magi mere forsigtigt. Legen **fortsætter** i dukkekrogen med et godt måltid mad til hunden.

Børnefællesskaber

I dagtilbud indgår børn i et socialt fællesskab med andre børn og voksne. De børn og voksne, der er til stede i dagtilbuddet, er sammen om at skabe det sociale rum, hvorigennem det enkelte barn lærer og udvikler sig.

I dagtilbuddets hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og være aktivt deltagende. Det er det pædagogiske per-

sonales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet. Børnefællesskaberne skal skabe rum for, at børn kan etablere venskaber på tværs af alder, køn og kultur. Desuden skal børnefællesskaberne sikre, at alle børn oplever, at være en del af et større eller mindre fællesskab.

Hvordan og hvilke handlinger understøtter børnefællesskabet i jeres praksis:

DISTRIKT KYSTSKOLEN - EN LANDSBYORDNING

Børnene skal opleve anerkendelse og **trivsel** i at være en del af deres dagtilbuds mange forskellige fællesskaber.

I børnenes **erfaringsdannelse** skal/kan fællesskabet på tværs af alder, køn og kultur, give barnet muligheder for både at danne og pleje venskaber. Gennem leg og aktiviteter er kerneopgaven at støtte, lede og udfordre barnet i dets læringsmiljøer, hvori det **udvikler** rollen som medaktør, og oplever at dets indflydelse og ret til kritisk tænkning tages alvorligt.

Målet for børnefællesskaber er at skabe et samspil mellem børnene og de voksne. Fælles initiativer i et inkluderende læringsmiljø kan/skal skabe en god atmosfære, hvori **læring**, medinddragelse og samarbejde sker i de daglige rutiner. Børnefællesskaber dannes i sociale processer, hvor en legende tilgang, skal/kan skabe motivation og interesse for forskellige deltagelsesmuligheder. Det fælles tredje skal danne rammen om det samspil, hvori børnene sammen med de voksne oplever nærvær og tryghed, der giver dem mod til at engagere sig i egen læring og udvikling, og får her oplevelser, der udvikler barnets forståelse af egne og andre børns impulser og behov.

Børnefællesskaber

0 – 2 år:

Dagplejen:

I efteråret er legestuegruppen i Dalskovreden inviteret til Trimdag sammen med børnehuset.

Børnene og vi voksne løber sammen rundt på banen og får stempler ved de forskellige poster, og et af mine dagplejebørn, en pige på 2,5 år er særligt optaget og meget deltagende. Hun syntes det er sjovt, det kan jeg se, for hun er rigtig godt med og spæner rundt. Nogle af de store piger fra børnehaven **vil hjælpe** hende. De tager hende i hånden og følges med hende. Først kigger hun lidt genert op, og så smiler hun. Resten af formiddagen følges hun af flere store piger, hun er med i deres **fællesskab**. Jeg tager billeder af dem, når de løber rundt.

Om eftermiddagen da hun har sovet til middag, møder vi de store piger i garderoben, og de vil straks hen og snakke med hende. Hjemme i dagplejen ser vi på **de billeder** jeg tog på Trimdagen, **vi snakker** tit om den dag, hvor hun legede med de store piger fra børnehaven. Der er ikke så længe til hun skal i børnehave, og hun glæder sig.

3 – 6 år:

Børnehus:

Caféen er formiddagsåben en time om dagen, og den besøges af alle børnene, hvis de er sultne eller lyst til fælles hygge. Børnene og vi voksne **hjælper hinanden** med at dække op og skære frugt, og mange børn smører selv deres brød, og de ældste børn vil gerne hjælpe de små. **Børnene og vi voksne samarbejder** om at dækker op med blomster og elektriske lys på bordene. Én gang om ugen **skiftes** de børn, der har lyst, til at bage brødet til cafeen sammen med én af vi voksne. Der hænger en seddel, hvorpå børnene kan se, hvornår det er deres tur til at bage næste gang. Børnene inviterer hinanden ind i den fælles café, hvor små **spisefællesskaber**, får dem til at **snakke sammen** om, hvad de mener om maden, og hvad de godt kunne tænke sig fremover. I caféen hænger derfor en seddel, hvorpå **børnenes forslag og kommentarer** til caféens menu noteres. Sedlen læser vi voksne højt for børnene, så vi sammen hører, hvad de har af forslag til, hvad der skal bevares eller ændres i Caféens menu. Børnene har stor interesse og er nysgerrige for **deltagelse i forskellige roller** i caféen.

Læringsforståelse

Loven og bekendtgørelsen om en styrket pædagogisk læreplan giver udtryk for et bredt syn på læring, hvor det pædagogiske personales opgave er at støtte, lede og udfordre børns læring gennem leg. Børnene ses som medskabere af læring, de er undersøgende og aktive, og legen tilægges en central betydning for læring.

Læring kan beskrives som en proces, hvor børn tilegner sig viden, kunnen og færdigheder gennem de erfaringer, de gør sig ved at deltage og bidrage i samspil med andre børn og voksne. Læringsforløb tilrettelægges derfor med afsæt i børnenes nysgerrighed, optagethed og legens karakter.

Hvordan og hvilke handlinger ses læringsforståelsen i jeres praksis:

DISTRIKT KYSTSKOLEN - EN LANDSBYORDNING

Barnets livsarena er i 'nuet'. Barnets ***trivsel og udvikling*** i 'nuet' sker i et nærværende og trygt læringsmiljø, hvor sanser og følelser stimuleres tilpas. I sådanne læringsmiljøer skaber barnets legende tilgang, udvikling af fantasier/forestillinger i et engageret samspil med andre børn og voksne.

Vores læringsforståelse er, at barnets erfaringsdannelse og udvikling skal ske gennem deltagelse i leg og aktiviteter, hvor der skabes mulighed for at få øje på egen rolle i forskellige situationer. I børnefællesskaber skabes en fælles arena, hvor barnet får en reel betydning og indflydelse på både egne og andres muligheder for ***dannelse og læring***.

Målet for alle lege og aktiviteter er, at vi voksne er ansvarlige for at støtte, lede og udfordre alle børns trivsel i læringsmiljøet ved at følge deres motivation, interesser og engagement. Kerneopgaven er at skabe nærvær, tryghed og gentagelser, samt at præsentere børnene for lege og aktiviteter, der giver dem reel deltagelsesret, og udvikler af mod og tro på egne og fællesskabets muligheder.

Læringsforståelse

0 – 2 år:

Dagplejen:

Vi er kørt en tur til skoven og mine to dagplejebørn løber glade afsted ned af vejen i skoven. Vi ser og lytter til fuglene, drengene er meget **opmærksomme og motiveret** for at se de fugle, der synger i skoven. Vi har været i skoven mange gange, og sammen har vi **erfare**t, at hvis vi skal se en fugl, så skal vi være helt stille. Vi finder en gammel fuglerede, som drengene bliver **meget optagede af** og vi snakker om, at fuglene skal til at bygge reder. Vi ser på fuglereden, drenge er **nysgerrige** på, hvad reden er bygget af. Vi ser på redens byggematerialer, og med denne **nye viden** om, hvad den er bygget af, går vi meget **fokuseret**, selv i gang med at finde mos, blade og små grene i skovbunden. Vi snakker om, at fuglene måske kan bruge, det vi har fundet, til at bygge reder med. Vi kommer til den store bæk, der går under vejen. Drengene finder pinde og større kæppe, som de smider i bækken på den ene side af vejen. Vi løber over vejen og fra den side, ser vi med **opmærksomhed** på, at pindene kommer sejlene. Drengene finder sten, som de kaster i vandet. Stenene synker til bunds, det **undres** de over, og vi snakker om, at de er tunge og ikke kan flyde ligesom pindene.

3 – 6 år:

Børnehus:

Storbørnsgruppen er på tur i den lokale skov. Et barn finder et gevir fra et rådyr. Barnet løber hen til mig og viser stolt sit fund. Nu samles alle børnene rundt om geviret, de er **opmærksomme** og stiller **engagerede** spørgsmål. Børnene er **nysgerrige**, hvorfor har rådyret mistet sit gevir? De tager geviret med hjem i børnehaven, hvor de sammen med mig er **fokuseret** på at finde svar på deres spørgsmål på internettet. Den del af geviret, de har fundet, hedder 'skovlen', det er **ny viden**, og den oplysning vækker **undren** hos børnene, for en skovl, er for dem, noget ganske andet. Næste dag bliver geviret og børnenes tegninger lagt i børnehavens glasskab, der rummer 'fund i skoven'. I glasskabet ligger der allerede mange ting; knogler fra mange forskellige dyr, kogler der er gnavet af, blade fra de forskellige træer, der vokser i skoven - og endnu et gevir - som blev fundet i 'Troidens toilet' for mange år siden, og historien om det gamle gevir, bliver fortalt igen. Senere på ugen tager vi i skoven igen, da børnenes **erfaringer** har skabet en **optagethed og motivation** for, at finde flere spændende ting i skoven til deres fælles glasskab. Nysgerrigheden er vagt, de vil **lære** mere om skovens beboere.

Læringsmiljø

Læringsmiljøer af høj kvalitet i dagtilbud bygger på et samspil af flere faktorer. Struktur og proces- kvaliteten har betydning for kvaliteten af lærings- miljøet, og dermed for børnenes mulighed for at lære, trives og udvikle sig.

Det fysiske børnemiljø drejer sig om, hvorvidt de fysiske rammer inde og ude er udfordrende, og giver rum til udvikling, læring og inspiration til aktivitet samt er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlige. Herunder forhold vedrørende ergonomi, plads, mulighed for bevægelse, hygiejne, rengøringsstandard, støj, lys og øvrige sikkerhedsmæssige forhold.

Det psykiske børnemiljø handler om, hvordan børnene har det med hinanden og med de voksne, herunder at børnene føler sig som en del af et

fællesskab. I et godt psykisk børnemiljø bidrager fællesskaber, venskaber, nærvær, anerkendelse, rummelighed, omsorg, tryghed, tillid og medbestemmelse til trivsel og en positiv hverdag. Det æstetiske børnemiljø handler om, hvordan omgivelserne påvirker børnenes sanser. Det æstetiske miljø har betydning for, om børnene oplever dagtilbuddet som et rart sted, og om de oplever stedet som inspirerende, motiverende, udfordrende og behageligt. Konkret handler det om, hvordan omgivelser, indretning, atmosfære og udsmykning af bygninger, rum og legesteder kan indvirke på børns fantasi, udvikling, oplevelser, handlinger og lyst til at udfolde sig.

Hvordan og med hvilke handlinger kommer læringsmiljø af høj kvalitet til udtryk i jeres praksis:

DISTRIKT KYSTSKOLEN - EN LANDSBYORDNING

Læringsmiljøer skabes med afsæt i institutionens børn og forældre, gældende lovgivning, kulturelle/globale og lokale værdier.

Læringsmiljøerne skal løbende planlægges og afdækkes i overensstemmelse mellem intentioner og handlinger. Alle børns behov og differencerede udfoldelsesmuligheder skal inspirere til gode oplevelser, hvor børn møder ind med en forventning, og hvor barnet kan aflæse rummets/kontekstens anvendelsesmulighed.

Barnet og dets personlighed skal mødes anerkendende i det fælles samspil med vi voksne og de andre børn, som deltager i lege og aktiviteter. Fælles lege og aktiviteter skal tilrettelægges med udgangspunkt i børns alder og interesser i læringsmiljøer, som motiverer børn til fælles deltagelse i **læring, udvikling, dannelse og trivsel**.

Det fysiske børnemiljø tilrettelægges så de fysiske rammer og lokaler, inde som ude, følge procedurer, retningslinjer og lovkrav der håndterer børnenes sikkerhed. Det er et krav, at alle medarbejdere løbende via et elektronisk program opdatere deres førstehjælpscertifikat, hvilket sker i samarbejde med projektet 'Red Mit Barn'.

Læringsmiljø og det fysiske børnemiljø; børnene har deres egen gymnastiksal og gode legepladsarealer i naturskønne omgivelser. Børnenes fysiske og motoriske færdigheder og kompetencer har gode udfoldelsesmuligheder, der både udfordrer og inspirerer børnenes fantasi og lyst til fælles bevægelse. Begge børnehuse har lokaler i tidligere folkeskoler.

Læringsmiljø og det psykiske børnemiljø skal rumme; børnenes relationer til de andre børn og vi voksne har ansvaret for at skabe det fysiske børnemiljø, som skal indeholde følelsesmæssig og pædagogisk omsorg.

Målet for læringsmiljø og de æstetiske omgivelser, skal tage afsæt i institutionens børn og afspejle det, som er nærværende og betydningsfuldt for børnene, samt skabe en atmosfære, hvori børnene oplever et reelt tilhørsforhold.

Hvordan og med hvilke handlinger kommer læringsmiljø af høj kvalitet til udtryk i jeres praksis:

0 – 2 år:

Dagplejen:

Dagplejebørnenes lege i bryggerset har fokus på, at de skal lege sammen. De to af drengenes ***fælles initiativ***, om at de skiftes til at kravle gennem tunnelen, fra en bestemt side, er deres ***fælles bidrag*** til legen. Det tredje barns motivation understøttes af mit ***nærvær i at hjælpe/guide*** barnet ind i legen. Da barnet kravler ud i den 'rigtige ende', griner han sammen med de to andre drenge. Drengenes ***positive samvær***, samt deres udtryk for ***trivsel og tryghed*** skaber en fælles oplevelse, der giver afsæt for deres mod på ***nye udfordringer og fælles oplevelser***. Den madras, som jeg stiller op, giver drengene ny ***inspiration*** i deres fælles fantasi og legeunivers.

3 - 6 år:

Børnehus:

Caféen er tilrettelagt med fokus på det psykiske børnemiljø, her er der lagt vægt på et ***nærvær*** i samarbejdet mellem børn og vi voksne om opgaverne i caféen. Vi voksne udviser ***tillid*** til, at børnene kan deltage i kendte situationer. Børnene skal motiveres til at ytre deres meninger om caféens menu, og deres ideer og forslag skal mødes med en lydhørhed, der synligt anerkendes med tillid til, at deres tanker kan ***rummes*** og reelt opleves som et ***bidrag*** til fællesskabet. Børnenes muligheder for at danne ***venskaber*** og udvise ***omsorg*** på tværs af alder, køn og kultur i caféens ***fælleskab*** er tilstede, det tilsammen skaber ***trivsel*** i et ***trygt og positivt samvær*** mellem børn og voksne.

Glasskabet i børnehaven med børnenes skovfund har fokus på at skabe en fælles deltagende ***atmosfære***. Børnene anerkendes, som medskabende, i kraft af de spor og tegn, som de sætter i deres omgivelser. Børnenes spor, deres egne tegninger og fund i skoven, får en reel og konkret betydning for, at de oplever sig selv set og hørt, og at de kan genkalde og genkende fælles oplevelser. Den lokale skov og børnenes ***oplevelser*** her, har ***inspireret, motiveret og udfordret*** deres ***fantasi og lyst til nye udfordringer***. Glasskabet er en levende ***udsmykning*** i børnenes nære omgivelser, således bliver glasskabet 'sat i en evig bevægelse' gennem børnenes fortællinger over de daglige ***handling, fælles oplevelser og erfaringer***.

Forældresamarbejde

Forældre har det primære ansvar for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Derfor skal forældre inddrages og involveres og have indflydelse på dagtilbuddets arbejde og medvirke til at sætte rammen for forældresamarbejdet.

Det pædagogiske personale og ledelsen har

ansvar for at inddrage forældrene i et samarbejde omkring børnenes læring, trivsel, udvikling og dannelse, ligesom dagtilbud og forældre samarbejder om at fremme et inkluderende børnefællesskab, der støtter børnenes venskaber.

DISTRIKT KYSTSKOLEN - EN LANDSBYORDNING

Hvordan og hvilke handlinger kendetegner det gode forældresamarbejde i jeres praksis:

Forældresamarbejdet i Distrikt Kystskolen

I Distrikt Kystskolens dagtilbud er vores fælles mål, at alle forældre skal føle sig velkomne og inviteres ind i hverdagen med mulighed for daglig dialog omkring deres barns trivsel.

Vi arbejder ud fra 4 perspektiver i forældresamarbejdet:

- 1. Fokus på børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse** skal ske i et tæt samarbejde gennem dialog og vejledning. Derfor informeres forældrene om arbejdet med de pædagogiske læreplaner, så de involveres og kan tænke, hvordan vi sammen kan styrke det enkelte barns læringsmiljø i både hjemmet og institutionen.

De pædagogiske medarbejdere har tydelig samarbejdsaftaler med hinanden og forældrene om, hvor, hvornår, hvordan, hvem og hvorfor, det sikrer, at alle kan være nærværende i de samtaler og dialoger, der skal understøtte barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse. Der afholdes samtaler med fokus på barnets læring samt dets mestrings- og udviklingsmuligheder i institutionen og hjemmet.

Handlinger:

- Daglig dialog med forældre.
- Opstart og afsluttende samtaler samt skolesamtaler.
- Løbende forældresamtaler, efter behov, om det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Sprogvurdering, TOBI, Dialog og overgangsbeskrivelser – er dokumenteret dataopsamling, omkring barnets mestrings- og udviklingsmuligheder i 'Hjernen og Hjertet'. Efter samtykke fra forældrene, videregives alle data om barnets potentialer og udfordringer mellem dagtilbuddene.

2. **Fokus på organiseringen** af den løbende dialog og vejledning i forældresamarbejdet, hvor gode rammer og aftaler skal sikre, at alle i samarbejdet har mulighed for at være nærværende og tilgængelige.

Det pædagogiske personale har tid til at kontakte og blive kontaktet af forældre, hvilket skal sikre dialog og vejledning om deres barns udviklings- og læringsmuligheder, og de pædagogiske læreplaner er et dialogredskab, der understøtter dette samarbejde.

Handlinger:

- Forældrekontakt, her har de pædagogiske medarbejdere mulighed for at gå fra til samtaler med forældre.
- Datoer og tider for samtaler er kendte og skal sikre deltagelse.
- Der altid er faste pædagogiske medarbejdere i både afleverings- og afhentning (dog ikke altid ved fravær hos det faste personale).

3. **Fokus på tidlig indsats** i at sikre kvaliteten for alle børn i en tæt dialog i forældresamarbejde.

At vi, i et tæt forældresamarbejde, skaber en fælles forståelse af de særlige udfordringer hos børn i udsatte positioner. Vores fokus er, at skabe læringsmiljøer, hvor der ikke sker en læringsulighed. Forældre til børn, der er særligt udfordret, informeres løbende om indsatsområder, hvor viden om barnets muligheder, danner det fælles grundlag for råd og vejledning.

Handlinger:

- KIDS – det pædagogiske personales selvevaluering af praksis.
- Professionelle læringsfællesskaber - PLF
Her samarbejder de pædagogiske medarbejdere med distriktpædagogen og ledelsen om de data, der omhandler børnegrupper og det enkelte barns trivsel, dannelse, læring og udviklingsmuligheder.

4. **Fokus på fælles sprog og forståelse af læringsbegrebet**, et fælles sprog tager afsæt i eksempler fra hverdagen, der skaber fortællinger om barnets nærmeste zone for læring, udvikling, dannelse og trivsel. Fortællingerne bliver udgangspunktet for, at forældre og pædagogiske medarbejdere kan tale om, hvordan, hvorfor og hvornår de voksne kan understøtte, guide og hjælpe barnet og dermed skabe de bedste læringsmiljøer for barnet.

Involvering via råd og vejledning i at få et fælles kendskab og viden om metoder, materialer, antagelser og iagttagelser skal ske i samarbejdet omkring indsatserne og målsætningerne.

Handlinger:

- Information om aktiviteter og handlinger i hverdagen - før (nyhedsbrev), mens vi afvikler et tema (på tavlen: dagligt)
- Medinddragelse og deltagelse i barnets hverdagsliv gennem fortællinger, foto og anden dokumentation, eksempelvis barnets tegninger.
- Invitationer til deltagelse i hverdagen og i traditionelle begivenheder, der er arrangeret af såvel de pædagogiske medarbejdere som forældrene.
- AULA og distrikts hjemmeside med fælles og individuel information og kommunikation.

Børn i udsatte positioner

Alle børn skal have mulighed for at lære så meget som de kan i betydningsfulde fællesskaber. Undersøgelser viser, at gode læringsmiljøer er af stor betydning for alle børn – og særligt børn i udsatte positioner. Det pædagogiske personale og ledelsen i dagtilbud har, sammen med andre fagprofessionelle, et ansvar for at identificere og støtte børn med

forskellige udfordringer og sikre, at alle børn deltager i fællesskabet.

Børn i udsatte positioner lærer og udvikler sig i et fagligt kompetent læringsmiljø og i mødet med velfunderet pædagogisk faglighed. Kvaliteten i interaktionen mellem barn og voksen er særlig betydningsfuld for børn i udsatte positioner.

DISTRIKT KYSTSKOLEN - EN LANDSBYORDNING

Hvordan og hvilke handlinger understøtter børn i udsatte positioner i jeres praksis:

I Distrikt Kystskolen er **målet** at skabe læringsmiljøer med høj faglighed og pædagogiske kvalitet, så alle børn får lige læringsmuligheder, ud fra det fælles perspektiv og det perspektiv det enkelt barns potentialer repræsenterer.

Fokus er at skabe læringsmiljøer for vores børnefællesskaber der inkluderer, at der er plads og rum for personlighed og forskellighed blandt børnene og deres forældre. Inklusion udfordrer, at vi deler vores viden og i de forpligtende samarbejdsrelationer 'spiller hinanden gode'.

Handlinger:

- I Nordfyns Kommune arbejdes med tidlig indsats og i et tæt samarbejde mellem dagtilbud og de tværfaglige samarbejdspartnere i Centret for Læring og Trivsel (CLT).
- Selvevaluering og løbende evaluering såvel internt som eksternt
- Opsporing af børn i udsatte positioner gennem data ('Hjernen og Hjertet') og observationer i hverdagens samarbejde med børn, forældre og øvrige interessenter.

Børn i udsatte positioner har et stort behov for tæt, kvalificeret voksenkontakt for at deres kognitive, sociale og emotionelle kompetencer udvikles.

Handlinger:

- COS – Tryghedscirklen, hvor der arbejdes med at opbygge relationskompetencer hos de pædagogiske medarbejdere.
 - Målet er at arbejde med potentiale til at styrke relations-, mentaliserings- og samspilskompetencer hos det pædagogiske personale; som taler ind i tidlig indsats omkring alle børn, og som understøtter faglige dialoger med udgangspunkt i et fælles sprog om pædagogernes egen praksis og ageren med børnene og deres forældre.
- KIDS – selvevaluering af relationsarbejdet i alle distriktets dagtilbudsenheder
 - **KIDS** er et redskab til at vurdere den pædagogiske kvalitet i daginstitutioner med mål på efterfølgende at kunne udvikle og forbedre de omgivelser, der udgør børnenes betingelser for læring og udvikling. Formålet med KIDS er at give pædagoger et praktisk redskab til at udvikle kvalitet i dagligdagen.
- ICDP i dagplejen
 - – ICDP sigter mod målet at øge kvaliteten af samspillet mellem børn og voksne i det gode samvær (International Child Development Program)

Det kræver en målrettet og ofte tværfaglig tidlig indsats samt et tæt samarbejde med forældrene.

Handlinger:

- Samarbejde med Centret for Lærling og Trivsel - CLT
Konsultative møder: De pædagogiske medarbejdere får sparring på konsultative møder, hvor de gennem refleksive samtaler med psykologer, distriktspædagogen, ergoterapeuter, fysioterapeuter, familiehuset, sundhedsplejersken og den daglige leder og distriktets pædagogiske afdelingsleder får viden og indsigt i at skabe faglig kvalitet i de pædagogiske indsatsplaner.
- Samarbejde med forældrene
Dialogmøder: Forældrene inviteres til dialogmøder, hvor dialogen om de fælles opgaver og fælles indsatser for barnets trivsel, udvikling og læring rammesættes og aftales i det videre samarbejde. På disse møder deltager CLT.

Sammenhænge

Gennem barnets liv sker en del skift. Helt fra det lille barns første møde med dagtilbuddet og adskillelsen fra forældre, til skiftet fra vuggestue/dag- pleje til børnehaven og senere skiftet til skolen. For alle skift gælder, at overgangene skal gøres naturlige og ses som en vigtig del af barnets evne til, at håndtere en foranderlig fremtid. I alle former for overgange skal barnets forberedelse til det nye ske trygt og nænsomt. Den tidlige erfaring med adskillelsen fra forældre kræver stor opmærksomhed fra de voksne omkring barnet, og har betydning for, hvor tryk en tilknytning barnet får til det nye. Sammenhængen fra én arena til en ny betyder et tæt samarbejde mellem hjem, sundhedspleje, dagtilbud og skole. Udover den røde tråd som skaber tryghed for børnene, bliver sammenhængen afgørende for, hvordan der på en naturlig måde, arbejdes videre med børnenes trivsel, udvikling, dannelse og læring.

I Nordfyns kommune starter alle kommende skolebørn i FørSFO 1. marts forud for skolestart i august. Et år inden start i FørSFO skal dagtilbud og skole samarbejde om at tilrettelægge et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til FørSFO og 0. klasse.

De seks læreplanstemaer har tæt sammenhæng med de fælles mål, der arbejdes med i 0. klasse, og er derfor vigtige elementer i arbejdet med at skabe sammenhæng mellem indhold i dagtilbud, FørSFO og 0. klasse. Det er vigtigt at legen er kendetegnende for det læringsmiljø, der tilrettelægges mellem dagtilbud, Før-SFO og 0. klasse.

Hvordan og hvilke handlinger skaber sammenhæng i barnets overgange i jeres praksis:

DISTRIKT KYSTSKOLEN - EN LANDSBYORDNING

Målet og de generelle principper for det enkelte barn er, at hver overgang er en særlig oplevelse og skal ses og planlægges med respekt for de omstændigheder, der gør sig gældende på det særlige sted og tidspunkt.

I Nordfyns Kommune er der overordnede principper og retningslinjer, som gælder for overgange generelt, og for særlige typer af overgange. Den afgivende enhed indhenter forældrenes samtykke til at overdrage alle relevante oplysninger om barnet til den modtagende enhed. Alle har pligt til at samarbejde om den gode overgang.

Det drejer sig især om at sikre, at der bliver taget de nødvendige initiativer således, at barnets "gamle" og "nye" verden kommer til at hænge sammen, og således at såvel barnets, forældrenes og de professionelle perspektiv bliver inddraget, så vi medvirke aktivt til at sikre gode overgange, når man modtager eller afgiver børnene.

Handlinger:

Den afgivende enhed informerer og involverer forældrene og forbereder børnene bedst muligt på overgangen.

Fra hjem/sundhedspleje til dagpleje

- Inden start i dagpleje tilbydes familien en opstartssamtale, hvor man blandt andet kan aftale et indkøringsforløb. Her er der også opmærksomhed på overlevering af vigtige oplysninger om barnet.
- Efter aftale kan barnet komme på et eller flere korte besøg sammen med en forældre inden starten.
- Efter ønske kan forældrene få en afsluttende samtale, inden barnet skal i børnehave.

Fra dagpleje til børnehave

- Inden start i børnehaven tilbydes forældrene en opstartssamtale med rundvisning.
- Børnene skal have mulighed for at besøge børnehaven sammen med deres dagplejegruppe inden start
- Børn, som ikke har mulighed for at besøge børnehaven sammen med en dagpleje- eller vuggestuegruppe, skal have mulighed for at besøge børnehaven sammen med en forældre (børn fra andre distrikter).
- Medarbejderne i børnehaven forudsættes at orientere sig i data ('Hjernen & Hjertet'), som indsamles i dagplejen/vuggestuen og stilles til rådighed for børnehaven, efter samtykke med forældrene.

Hvordan og hvilke handlinger skaber sammenhæng i barnets overgange i jeres praksis:

DISTRIKT KYSTSKOLEN - EN LANDSBYORDNING

Handlinger:

Den afgivende enhed informerer og involverer forældrene og forbereder børnene bedst muligt på overgangen.

Fra børnehave til FØR-SFO

- I det år hvor barnet fylder 5 år afholdes i god tid en samtale med forældrene i børnehaven. Her søges opnået en fælles forståelse af barnets kompetencer og udviklingsniveau. Det er også her spørgsmålet om eventuel skoleudsættelse tages op.
- Barnet, der skal starte i skole i det følgende år, vil indgå i en før-skolegruppe eller i et førskoleforløb, hvor det forberedes på skolestart gennem forskellige pædagogiske aktiviteter.
- Der arrangeres besøg mellem før-skolegruppen og Distrikt Kystskolens skoleafdelinger, som børnene senere skal starte i.
- Børn, som ikke har mulighed for at besøge deres kommende skole og SFO sammen med børnehaven, skal have mulighed for at besøge skolen sammen med en forældre.
- Medarbejdere fra børnehaven deltager i overleveringssamtaler med medarbejdere fra FØR-SFO'erne.
- Børnehaven gør forældrene opmærksom på, at de efter ønske kan deltage i en individuel overleveringssamtale med repræsentanter fra børnehaven og FØR-SFO'en inden skolestart.
- Børnehaveklasselederne forudsættes at orientere sig i data (Hjernen & Hjertet), der indsamles i børnehaverne og stilles til rådighed for skolerne.
- Skolen inviterer forældre til kommende børnehaveklassebørn til informationsmøde på skolen i december og inden FØR-SFO-start i februar.

Fra FØR-SFO til børnehaveklasse og indskoling

- Børnehaveklasselederne forudsættes at orientere sig i data (Hjernen & Hjertet), som indsamles i både børnehaverne og FØR-SFO og stilles til rådighed for skolerne.
- Skolen inviterer forældre til kommende børnehaveklassebørn til informationsmøde på skolen.
- Forældrene til hvert enkelt barn inviteres inden skolestart .
- FØR-SFO og dagtilbud afholder et årligt evalueringsmøde om samarbejdet om overgange ifølge bestemmelserne i den lokale samarbejdsaftale. Personalet fra FØR-SFO giver en tilbagemelding til medarbejderne i børnehaverne om effekten af deres før-skolearbejde. Fra børnehaveklasse til indskoling
- Børnehaveklasselederne overdrager viden om børnenes lærings- og trivselsforudsætninger til lærerne i indskoling med afsæt i foreliggende data i Hjernen & Hjertet.

Enheder i Distrikt Kystskolen kan både modtage og afgive børn fra og til andre distrikter, som følge heraf skal der laves en samarbejdsaftale mellem distrikterne. Det er som udgangspunkt det distrikt som modtager et barn, der har ansvaret for at tage initiativ til, at der udarbejdes en samarbejdsaftale.

Den modtagende enhed i Distrikt Kystskolen tilrettelægger et introduktionsforløb for nye børn og deres forældre.

- I Dagplejens legestuer hver fjorten dag.
- I Børnehaven inviteres dagplejebørne på TRIM-dagen og andre begivenheder, hvor dagplejebørnene har reelle deltagelsesmuligheder
- I FØR-SFO, hvor medarbejderne er ansat i både SFO og børnehuse og er derfor kendte og trykke voksne, planlægges der besøg og aktiviteter på afdeling Løkkemark og Krogsbølle mindst 4 gange årligt. FØR-SFO-børnene inviteres til at deltage i begivenheder på Distriktets skoleafdelinger, hvor de har reelle deltagelsesmuligheder.
- I børnehaveklasserne inviteres FØR-SFO-børnene med i ugentlige skematimer og undervisningsforløb, hvor de har reelle deltagelsesmuligheder.
- I indskolingen deltager børnehaveklassens børn i samlæsning og andre skematimer, samt i undervisningsforløb, hvor de har reelle deltagelsesmuligheder.

Enheder, der indgår i et fast samarbejde, forudsættes løbende at evaluere effekten af samarbejdet og overgangsaktiviteterne.

Det åbne dagtilbud Inddragelse af lokalsamfundet

Formålet med det åbne dagtilbud er, at det omkringliggende samfund og give inddrage det omkringliggende samfund i mulighed for, at børn og deres forældre stifter dagtilbuddenes pædagogiske aktiviteter og bringe bekendtskab med foreningslivet og de øvrige lokalområdets ressourcer i spil i forhold til børns trivsel, aktivitetstilbud som lokalmiljøet rummer. læring og udvikling.

Det åbne dagtilbud skal styrke børns kendskab til

DISTRIKT KYSTSKOLEN - EN LANDSBYORDNING

Hvordan og hvilke handlinger inddrager lokalsamfundet i jeres praksis:

Det åbne dagtilbud er at besøge de helt nære omgivelser. Udedagtilbud er en øget anvendelse af ude - og lokalmiljø, hvor leg og læring og frisk luft er med til at styrke børns fantasi, motorik, fællesskaber og almene trivsel. Der veksles mellem nærmiljø, kulturelle miljøer og arbejdes bredt i forhold til læringsmålene i den nye dagtilbudslov.

Et eksempel fra dagplejen:

Der er børneteater på Bogense bibliotek, et julespil om nissernes jul og vi er inviteret. Jeg kører sammen med mine to dagplejebørn til Bogense for at se teaterstykket. Forestillingen er både spændende og lidt skræmmende for de to drenge jeg har med. Der er rigtig mange børn fra børnehaven i Bogense og en af drengene kommer op på min arm, så det er lidt nemmere for ham at overskue det hele. Jeg finder nogle gode pladser bagerst i lokalet, så de kan komme ud hurtigt, hvis det bliver for overvældende. Stykket går i gang og drengene følger interesseret med. Der er også nogle gode sange. Efter ca. 20 minutter bliver en af drengen urolig og vil hellere ned på gulvet og lege. For at vi ikke forstyrre teaterstykket for de andre børn, vælger jeg, at vi går udenfor. Drengene er i godt humør og synger 'Nissemor, Nissemor', en af sangen fra teaterforestillingen, da vi kører hjem.

Hvordan kan vi styrke børnenes læring ved at gå på opdagelse i mulighederne i vores omverden?
vi har inviteret

- En jæger, der kom med to fasaner og dem slagtede vi og lavede mad over et bål.
- En ambulance og politiet – de kom med deres spændende udrykningskøretøjer
- En bondemand med sin traktor
- En dyrlæge til at tilse børnenes kæledyr
- Bedsteforældrene til en særlig dag sammen med deres børnebørn i børnehaven

vi er blevet inviteret til

- Børneteaterforestillinger på de nordfynske biblioteker
- Bondegårdsbesøg
- Skolebesøg
- Særlige begivenheder i landsbyordningen og i kommunen
- Gudstjeneste til jul i landsbykirkerne

Hvordan og hvilke handlinger inddrager lokalsamfundet i jeres praksis:

Hvordan kan vi få øje på andre dagtilbuds særlige kompetencer – på tværs af dagtilbudstyper?

For eksempel:

Særlige omgivelser og faciliteter

- Vi har været på trafikskole i vores landsbyordning, for de har en trafikbane
- Vi har været til cirkusforestilling i vores landsbyordning, for de har et cirkustelt
- Vi har været på besøg hos hinanden – for vi har to forskellige legepladser
- Vi har været i skoven i vores landsbyordning, for de bor tæt på en stor skov
- Vi har været på stranden i vores landsbyordning, for de bor tæt på vandet
- Vi har besøgt spejdernes shelters, de er i vores baghave

Særlige kompetencer

- Vi har mødt en pædagog fra den anden børnehave, der kunne lære os at trylle
- Vi har mødt en sprogpædagog, fra den anden børnehave, der læste højt sammen med os og vi var med til at fortælle historien
- Vi har mødt yogapædagog fra den anden børnehave, der sammen med vores egen yogapædagog lavede nye yogaøvelser sammen med os
- Vi har mødt en ergo-pædagog, der lavede sjove øvelser med os i gymnastiksalen
- Vi har mødt en musikpædagog, der lærte os nye sange
- DGI certificering - der giver os ny viden og inspiration

Hvordan kan et samarbejde med frivillige give ekstra perspektiver og muligheder for børnegruppen?

- Gymnastikholdet for ældre på 70 år vil gerne lave gymnastik med os hver fjorden dag og det er sjovt at være sammen med de gamle mennesker.
- Produktionsskolens elever har lavet en masse spændende lege med os, de havde legeredskaber med, som de unge selv havde lavet til os.
- Forældrene laver julefrokost til alle børnene i børnehaverne, det er dejligt at de ønsker, at børnene skal have en god og lækker julefrokost sammen.
- Forældre og bedsteforældre kommer en gang om året til arbejdsdag, hvor de ordner og gør børnehaven flot til børnene.

Hvordan kan vi invitere nye ansigter ind i dagtilbuddet og samtidig tage højde for de børn, der har brug for trygge rammer?

- Børnene er godt forberedt på at besøge og få besøg
- De børn, der har brug for ekstra trygge rammer, er tæt på den kendte voksne

De pædagogiske læreplaner er et pædagogisk redskab, som understøtter det pædagogiske personales og ledelsens arbejde med at skabe gode læringsmiljøer.

Der arbejdes indenfor de pædagogiske læreplaners 6 temaer:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

Der arbejdes ud fra fælles overordnede mål for læringsmiljøet indenfor de 6 læreplanstemaer.

Organisering

I tilrettelæggelse af arbejdet med pædagogiske læreplaner skal der arbejdes evidensinformeret. Dette betyder at der fremadrettet, skal planlægges læringsmiljøer/læringsrum for en given gruppe af børn.

Gruppestørrelsen afgøres lokalt ud fra, hvad der giver mening i den periode, hvor der arbejdes med udvalgt læringstema. Evidens viser, at gruppestørrelser på 4-6 børn giver størst læring. Arbejdet planlægges ud fra en SMTTE. Alle børn skal være deltagende i en gruppe.

Systematik

Der er forskellige læringsrum gennem en dag, en uge, et år. Der opstår læringsrum i ethvert relationelt møde mellem barn-voksen og barn-barn. Systematisk arbejde med læringsmiljøer af høj kvalitet er udvalgte udsnit af disse læringsrum. Varigheden af det læringsrum som vælges, skal minimum udgøre 2 gange 30 min. pr. uge.

Hele dagen er et læringsrum, så opmærksomhed på, at læring finder sted i både de tilrettelagte/planlagte aktiviteter men også i de daglige rutiner.

Der arbejdes med læreplanstemaerne i perioder a' 4 uger. Herefter afsættes 2 uger til evaluering og planlægning af nyt forløb.

Systematikken for arbejdet med pædagogiske læreplaner består af følgende elementer:

- Der arbejdes med strukturerede pædagogiske aktiviteter i små børnegrupper.
- Der arbejdes systematisk med evaluering af børns læring på baggrund af læringsmål, valgte læringsaktiviteter og indsamlet dokumentation.
- Der arbejdes systematisk med refleksion over egen praksis, herunder sammensætning af børnegrupper, valg af læringsmål og pædagogiske aktiviteter

Arbejdet med pædagogiske læreplaner og Program for læringsledelse bidrager med forskellige vinkler til samme formål: Udvikling af dagtilbud af høj kvalitet.

Hensigten med Skabelon for arbejdet med pædagogiske læreplaner er, at sammentænke kravene i dagtilbudsloven vedrørende pædagogiske læreplaner og læringsledelse, således at disse bliver udmøntet i den daglige pædagogiske praksis med fokus på kerneopgaven: At skabe trygge udviklende læringsmiljøer af høj kvalitet for alle børn – uanset børnenes forudsætninger.

Fælles for arbejdet med pædagogiske læreplaner og læringsledelse er småbørnsdidaktikken, hvor det centrale er at planlægge det pædagogiske arbejde efter læringsmål. Med udgangspunkt i læringsmål skabes relevant pædagogisk aktivitet, der formodes at bringe barnet til læringsmålet, ligesom der etableres og identificeres tegn på børns læring. Børnenes læring skal evalueres ud fra deltagelse i processen.

I læringsledelse skal der arbejdes data og forskningsinformeret. Der tages udgangspunkt i dagtil-

buddets data, og dette indarbejdes i analyse og indholdsdelen i småbørnsdidaktikken (se "Metoder og Værktøjer til arbejdet med pædagogiske læreplaner").

Det betyder, at det pædagogiske personale i dagtilbud skal arbejde med:

- At styrke og udvikle kompetencer til at tilrettelægge og gennemføre læringsmålstyret pædagogisk praksis
- At styrke og professionalisere samarbejdet om børnenes læring og trivsel gennem PLF
- At anvende viden fra forskning om, hvad der virker bedst i forhold til en given indsats og gøre brug af data til synliggørelse af børnenes læring og trivsel
- At styrke og udvikle metoder til at omsætte viden fra forskning til pædagogiske handlemåder i hverdagens pædagogiske praksis

Dette arbejde bliver indlejret i arbejdet med pædagogiske læreplaner, som beskrives i SMTTE og udmøntes i den pædagogiske praksis.

§7. Dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv.

Stk. 2. Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse og bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst.

Stk. 3. Børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring.

Stk. 4. Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund.

Stk. 5. Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene sikre børn en god overgang fra hjem til dagtilbud. Dagtilbud skal endvidere i samarbejde med forældre og skole sikre børn en god sammenhængende overgang mellem dagtilbud og fra dagtilbud til fritidstilbud og skole ved at udvikle og understøtte deres grundlæggende kompetencer og lysten til at lære.

Der udarbejdes læreplaner for børn i aldersgruppen 0-2 år og aldersgruppen fra 3 år og frem til skolestart. Der skal tages højde for børnegruppens sammensætning, og den pædagogiske læreplan skal give rum for leg, læring og børns medinddragelse.

De 6 pædagogiske

Læreplanstemaer Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges indenfor og på tværs af de seks pædagogiske læreplanstemaer. Hvert tema har 2 overordnede pædagogiske mål rettet mod børn i alderen 0-5 år.

• Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs at bl.a. alder, køn, social og kulturel baggrund.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pæda-

gogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

• Social udvikling

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en res- source, og som bidrager til demokratisk dannelse.

• **Kommunikation og sprog**

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

• **Krop, sanser og bevægelse**

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

• **Natur, udeliv og science**

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

Det pædagogiske læringsmål skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder begyndende matematisk opmærksomhed.

- **Kultur, æstetik og fællesskab**

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange kulturelle oplevelser, både som tilskuer og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

I læreplanen indgår endvidere krav om dokumentation og evaluering af det pædagogiske arbejde, for herigennem at sikre effekten af den

pædagogik, der praktiseres i dagtilbuddet.

Læringsmiljøet, herunder det fysiske, psykiske og æstetiske miljø spiller en væsentlig rolle for børns trivsel og læring. Derfor stilles også krav om at forholde sig til og beskrive børnenes læringsmiljø.

Det er et krav, at børnemiljøet bliver vurderet i et børneperspektiv. Det vil sige, at børns synspunkter under hensyntagende til deres alder og modenhed skal indgå, når børnemiljøet vurderes.

- **Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø**

Det fysiske børnemiljø drejer sig om, hvorvidt de fysiske rammer inde og ude er udfordrende, og giver rum til udvikling, læring og inspiration til aktivitet samt er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlige. Det handler blandt andet om ergonomi, pladsforhold, mulighed for bevægelse, hygiejne, rengøringsstandard, støj, lys og sikkerhedsmæssige forhold.

Det psykiske børnemiljø handler om, hvordan børnene har det med hinanden og med de voksne. Det handler blandt andet om konstruktiv gruppedynamik uden eksklusion fra fællesskabet. I et godt psykisk børnemiljø bidrager fællesskaber,

venskaber, nærvær, anerkendelse, rummelighed, omsorg, tryghed, tillid og medbestemmelse til trivsel og en positiv hverdag.

Det æstetiske børnemiljø handler om, hvordan omgivelserne påvirker børnenes sanser. Det æstetiske miljø har betydning for, om børnene oplever dagtilbuddet som et rart sted, og om de oplever stedet som inspirerende, motiverende, udfordrende og behageligt. Konkret handler det blandt andet om, hvordan omgivelser, indretning, atmosfære og udsmykning af bygninger, rum og lege- steder kan indvirke på børns fantasi, udvikling, oplevelser, handlinger og lyst til at udfolde sig.

Med afsæt i Nordfyns Kommunes overordnede vision 2021 "Vi skaber fremtidens Nordfyn sammen", har Nordfyns Kommunes børne- og unge politik fokus på det gode og det aktive børne og ungeliv, hvor børnene oplever at kunne selv.

Det sker ved, at børnene bliver kloge på eget liv, bliver så selvhjulpne som muligt, når den rette hjælp gives og ved at de bliver aktive medspillere i den offentlige indsats.

Det gode og aktive børne- og ungeliv er karakteriseret ved, at børnene trives, lærer, føler sig inkluderet og er sunde. Derfor har dagtilbuddene, som er en del af det nordfynske kommunale fæl-

lesskab, en opgave i at skabe trivsel, læring, inklusion og sundhed for alle børn.

Vision for Børn og Unge på Nordfyn:

På Nordfyn vil vi det gode og aktive børne- og ungeliv ved et kursskifte fra "synd for" til "kan selv".

Vi ønsker at børn, unge og deres familier er:

- Klog på eget liv
- Så selvhjulpne som muligt, når den rette hjælp gives
- Aktiv medspiller i den offentlige indsats

Pejlemærker

Trivsel:

- Børn og unge skal i leg og hverdag opleve overskud, gåpåmod, handlekraft og glæde ved livet.
- Børn og unge skal udvikle sig til selvstændige individer, i trygge og stimulerende omgivelser.
- Forældrene er de primære personer i barnets liv, og et godt børneliv fordrer et tæt samarbejde mellem barnets forældre og de professionelle omsorgspersoner.

Læring:

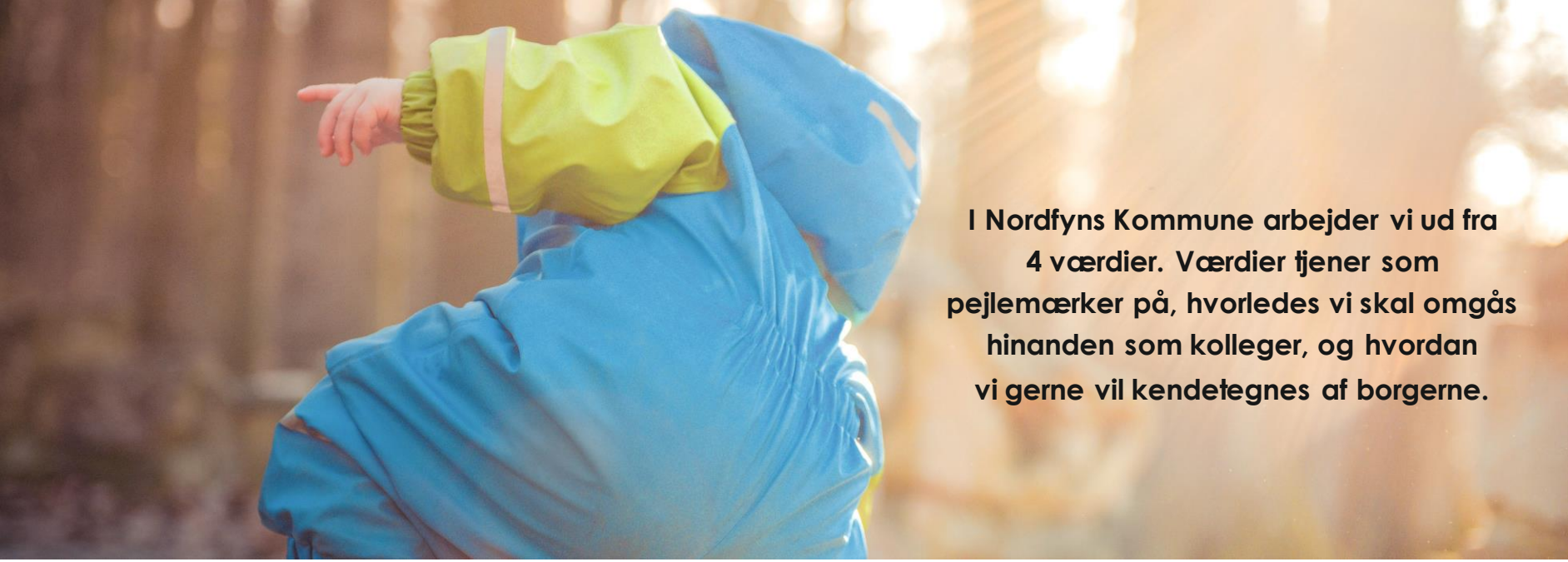
- Børn og unges lyst og evne til at lære skal vi dyrke.
- Børn og unge skal tilegne sig færdigheder og kundskaber med aktiv involvering, indflydelse og medansvar.
- Forældre og professionelle voksne skal hjælpe børn og unge til at mestre overgange, som de oplever eksempelvis fra dagtilbud til skole, fra skole til ungdomsuddannelse, via et tæt og forpligtende samarbejde.
- Børn og unge skal være aktivt livsduelige og være en del af fællesskabet.

Inklusion:

- Børn og unge skal opleve sig ligeværdige og respekterede i forpligtigende fællesskaber og have mulighed for at udvikle sig optimalt såvel fagligt som socialt.
- Børn og unge skal engageres, blive klogere på sig selv og omverdenen i et tæt samspil med forældre, pædagoger, lærere og andre voksne i et inkluderende fællesskab med plads til forskelligheder.

Sundhed:

- Børn og unge skal have mulighed for at deltage i fritids- og foreningslivet på lige vilkår.
- Børn og unge skal have fysisk udfoldelse i dagtilbud, skole og fritidslivet.
- Børn og unge skal have en god og sund kost, fordi det er en forudsætning for de samlede udviklings- og læringsmuligheder.

I Nordfyns Kommune arbejder vi ud fra 4 værdier. Værdier tjener som pejlemærker på, hvorledes vi skal omgås hinanden som kolleger, og hvordan vi gerne vil kendetegnes af borgerne.

Ordentlighed

Vi behandler hinanden med respekt og værdighed, og tager hensyn til individuelle og kulturelle forskelle.

Troværdighed

Vi er ærlige og optræder etisk korrekt – såvel over for hinanden som over for borgere. Vi skaber godt samarbejde med borgere, kolleger og samarbejdspartnere.

Åbenhed

Vi taler og lytter åbent til hinanden, uden hensyn til niveau eller stilling.

Vi behandler hinanden og borgerne med respekt for forskellighed.

Synlighed

Vi tænker og arbejder for helheden

Vi arbejder proaktivt og forsøger at finde "den bedste måde".

Nytænkning og fornyelse holder os levende og i vækst.

Efterlevelse af værdierne er med til at sikre tillid og tro på, at der arbejdes professionelt omkring dagtilbuddenes kerneopgave.

nordfyns
kommune

ØSTERGADE 23

5400 BOGENSE

WWW.NORDFYNSKOMMUNE.DK